

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

11 лютого 2019 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 197/вс-19

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі колегії:

головуючого - Козьякова С.Ю.

членів Комісії: Василенка А.В., Гладія С.В.,

розглянувши питання про проведення співбесіди за результатами дослідження досьє кандидата на зайняття вакантної посади судді Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду Демяносова Олександра Власовича в межах процедури конкурсу, оголошеного Вищою кваліфікаційною комісією суддів України 02 серпня 2018 року,

встановила:

Рішенням Комісії від 02 серпня 2018 року № 185/зп-16 оголошено конкурс на зайняття 78 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду.

Демяносов Олександр Власович 11 вересня 2018 року звернувся до Комісії із заявою про проведення стосовно нього кваліфікаційного оцінювання для участі в конкурсі на посаду судді Касаційного кримінального суду в складі Верховного Суду за спеціальною процедурою призначення. Рішенням Комісії від 22 жовтня 2018 року № 157/вс-18 він був допущений до участі у цьому конкурсі.

Рішенням Комісії від 18 жовтня 2018 року № 231/зп-18 призначено кваліфікаційне оцінювання кандидатів на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду та допущено Демяносова О.В. до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі в конкурсі на посаду судді Касаційного кримінального суду.

Положеннями статті 83 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон) закріплено, що кваліфікаційне оцінювання проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними критеріями. Такими критеріями є: компетентність (професійна, особиста, соціальна), професійна етика та добросовісність.

Демяносов О.В. 12 листопада 2018 року склав анонімне письмове тестування, за результатами якого набрав 81,75 бала, і згідно з рішенням Комісії від 13 листопада 2018 року № 257/зп-18 його допущено до виконання практичного завдання на етапі іспиту під час кваліфікаційного оцінювання в межах процедури конкурсу до відповідних касаційних судів у складі Верховного Суду.

За результатами виконаного 14 листопада 2018 року практичного завдання

Демяносів О.В. набрав 84 бали та згідно з рішенням Комісії від 29 грудня 2018 року № 330/зп-18 допущений до другого етапу кваліфікаційного оцінювання «Дослідження досьє та проведення співбесіди» в межах процедури конкурсу до Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду.

У статті 10 Основних принципів незалежності судових органів, схвалених резолюціями Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада 1985 року № 40/32 та від 13 грудня 1985 року № 40/146, визначено, що особи, відібрані для судових посад, повинні мати високі моральні якості і здібності, а також відповідну підбору кваліфікацію в галузі права.

Ці основоположні принципи формування суддівського корпусу імплементовані в національне законодавство, що визначає основними складовими авторитету судової влади та довіри до суду - доброчесність судді.

Згідно з цими приписами під час кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді касаційного суду у складі Верховного Суду Комісія керується тим, що кандидати на посаду судді найвищого суду у системі судоустрою мають відповідати найвищим стандартам за критеріями компетентності та професійної етики за відсутності будь-яких обґрунтованих сумнівів у їх доброчесності, що можуть негативно вплинути на суспільну довіру до новоствореного Верховного Суду.

Відповідно до абзацу третього пункту 20 розділу III Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, затвердженого рішенням Комісії від 03 листопада 2016 року № 143/зп-16 (далі - Положення), під час співбесіди обов'язковому обговоренню із суддею (кандидатом) підлягають дані щодо його відповідності критеріям професійної етики та доброчесності.

У пунктах 1, 2 глави 6 розділу II Положення передбачено, що встановлення відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання здійснюється членами Комісії за їх внутрішнім переконанням відповідно до результатів кваліфікаційного оцінювання. Показники відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання досліджуються окремо один від одного та у сукупності.

Відповідно до положень статті 87 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» з метою сприяння Вищій кваліфікаційній комісії суддів України у встановленні відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання утворюється Громадська рада доброчесності, яка надає, за наявності відповідних підстав, висновок про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності.

Згідно з абзацом третім пункту 20 розділу III Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, затвердженого рішенням Комісії від 03 листопада 2016 року № 143/зп-16 (у редакції рішення Комісії від 13 лютого 2018 року № 20/зп-18) (далі - Положення), під час співбесіди обов'язковому обговоренню із суддею (кандидатом) підлягають дані щодо його відповідності критеріям професійної етики та доброчесності.

Підпунктом 4.10.1 пункту 4.10 Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затвердженого рішенням Комісії від 13 жовтня 2016 року № 81/зп-16 (з наступними змінами) (далі - Регламент), передбачено, що інформація щодо судді (кандидата на посаду

судді) або висновок про невідповідність судді (кандидата на посаду судді) критеріям професійної етики та доброчесності надається до Комісії Громадською радою доброчесності не пізніше ніж за 10 днів до визначеної Комісією дати засідання з проведення співбесіди стосовно такого судді (кандидата на посаду судді).

У разі недотримання Громадською радою доброчесності строку, визначеного абзацом третім цього пункту, питання щодо розгляду матеріалів, вирішується Комісією у складі колегії під час проведення засідання, про що ухвалюється протокольне рішення.

В порушення строку подачі відповідно до підпункту 4.10.1 пункту 4.10 розділу IV Регламенту Громадською радою доброчесності електронною поштою 01 лютого о 23 год 17 хв надано Комісії висновок, затверджений 01 лютого 2019 року, про невідповідність кандидата Демяносова О.В. на посаду судді Верховного Суду критеріям доброчесності та професійної етики, тобто за 9 днів до визначеної для кандидата на посаду судді дати співбесіди.

За таких обставин даний висновок Громадської ради доброчесності Комісія не може розглядатися у спосіб, передбачений частиною першою статті 88 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», однак інформацію, яка міститься в цьому висновку, бере до відома.

Так, з досьє кандидата вбачається, що дружина кандидата Демяносова В.Ф. за дорученням Войтюка Н.Ф., чоловіка сестри дружини, у 2016 році придбала в Києві квартиру. Демяносов О.В., ознайомившись 05 лютого 2019 року з досьє кандидата, надав письмові пояснення, з яких вбачається, що його дружина орендує цю квартиру з грудня 2016 року до сьогодні.

Однак під час співбесіди 11 лютого 2019 року кандидат заявив, що дружина з серпня 2018 року в квартирі Войтюка Н.Ф., не проживає, вказана квартира в грудні 2018 року продана. Отже ці пояснення кандидата суперечливі, а тому викликають сумнів у їх достовірності.

З матеріалів досьє кандидата Демяносова О.В. вбачається, що 24 вересня 2002 року колегія суддів апеляційного суду Донецької області, в якій кандидат був головуючим, постановила вирок стосовно ОСОБА_1 яким останнього було засуджено на 15 років позбавлення волі. Європейський суд з прав людини (далі - ЄСПЛ) у справі «Шалімов проти України» встановив порушення пункту 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод через тривалість попереднього ув'язнення ОСОБА_1 (три роки, майже одинадцять місяців) та тривалість судового розгляду з 30 жовтня 1998 року до 02 жовтня 2003 року, тобто чотири роки, одинадцять місяців і три дні.

Проте, кандидат в деклараціях доброчесності за 2016 та 2017 роки, які містяться в досьє судді, не вказав про свою участь у розгляді справи, що була предметом розгляду ЄСПЛ.

Як пояснив Демяносов О.В., на час подання декларації доброчесності судді за 2016 рік йому не було відомо про існування рішення Європейського суду з прав людини у справі ОСОБА_1 в якій ЄСПЛ встановив порушення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Окрім того, кандидат зазначив, що на час розгляду справи законом не визначався строк тримання під вартою.

Ці пояснення Комісія в складі колегії вважає неприйнятними, оскільки Демяносов О.В. і після участі в конкурсі на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду, оголошеного рішенням Комісії від 07 листопада 2016 року

№ 145/зп-16, та наявності висновків Громадської ради доброчесності на попередній конкурс, у щорічній декларації доброчесності судді за 2017 рік в порушення вимог статті 3 Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» не підтвердив участі в розгляді справи Європейським судом з прав людини.

Отже, кандидат повідомив у декларації доброчесності судді недостовірні відомості.

Комісією під час дослідження досьє та співбесіди у вказаному конкурсі виявлено, що в деклараціях особи, уповноваженої на виконання функцій держави за 2015-2017 роки, кандидат вказав дохід дружини Демяносової В.Ф. на 69 605 грн менше, ніж нараховано податковими агентами.

Також встановлено, що дружина кандидата Демяносова О.В., окрім набуття у власність 15 земельних ділянок загальною площею близько 110 га у спадщину від сторонніх осіб на території Зорянської сільської ради Володарського району Донецької області, одна з яких придбана 30 листопада 2018 року, має там же в оренді земельну ділянку площею 7,65 га, набуто 01 січня 2006 року. Проте кандидат в деклараціях не вказав цю земельну ділянку.

Таким чином, кандидат повідомив у деклараціях про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2012-2015 роки та в деклараціях особи, уповноваженої на виконання функцій держави за 2015-2017 роки неповні та недостовірні відомості, що суперечить вимогам статті 1 Кодексу суддівської етики, відповідно до якої суддя повинен бути прикладом неухильного додержання вимог закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.

З матеріалів досьє кандидата також вбачається, що сам Демяносов О.В. з 2008 до 2016 роки придбав земельні ділянки загальною площею 18, 54 га на території тієї ж сільської ради, причому з них дві земельні ділянки загальною площею 15,01 га набуто за заповітами від сторонніх осіб у 2016 році.

Син кандидата Демяносов В.О., який закінчив у Російській Федерації Московський державний інститут міжнародних відносин і на сьогодні оплатно навчається там же в аспірантурі, також одержав у спадщину від сторонніх осіб дві земельні ділянки у 2014 та 2016 роках загальною площею 15, 42 га на території Зорянської сільської ради Володарського району Донецької області.

Отже, ці обставини знайшли своє підтвердження за результатами проведеної співбесіди та дають підстави для обґрунтованого сумніву у сприйнятті й утвердженні кандидатом фундаментальних засад професійної етики і доброчесності суддів.

Бангалорськими принципами поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схваленими Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року № 2006/23 (далі - Бангалорські принципи поведінки суддів), визначені стандарти етичної поведінки суддів, які адресовані суддям та судовим органам для використання як базових принципів регламентації поведінки суддів

Відповідно до пункту 1.6 Бангалорських принципів поведінки суддів суддя виявляє та підтримує високі стандарти поведінки суддів з метою укріплення суспільної довіри до судових органів, що має першочергове значення для підтримки незалежності судових органів. Згідно з пунктом 3.1 цих принципів суддя демонструє поведінку, бездоганну навіть з точки зору стороннього спостерігача.

Пунктом 4.2 Бангалорських принципів поведінки суддів передбачено, що постійна

увага з боку суспільства покладає на суддю обов'язок прийняти ряд обмежень, і, незважаючи на те, що пересічному громадянину ці обов'язки могли б здатися обтяжливими, суддя приймає їх добровільно та охоче. Поведінка судді має відповідати високому статусу його посади.

Відповідно до статті 18 Кодексу суддівської етики, затвердженого XI черговим з'їздом суддів України 22 лютого 2013 року, суддя повинен бути обізнаним про свої майнові інтереси та вживати розумних заходів для того, щоб бути обізнаним про майнові інтереси членів своєї сім'ї.

Рішенням Ради суддів України від 04 лютого 2016 року № 1 затверджено Коментар до Кодексу суддівської етики, в якому зазначено, що добросовісна поведінка судді має торкатися всіх сфер його життя, зокрема і матеріальної (майнової) сфери. Йдеться про добросовісну поведінку судді в реалізації обов'язку бути обізнаним про свої майнові інтереси та здійснення активних дій щодо вжиття розумних (адекватних) заходів для того, щоб бути обізнаним про майнові інтереси членів своєї сім'ї, виявляючи повагу до законів і лояльність до публічних фінансових інтересів держави (коментар до статті 18).

Відтак найбільшу увагу суспільства прикуто саме до позасудової поведінки судді, майнового стану його та близьких і рідних. За таких підстав Комісія вважає, що кандидат не доклав всіх зусиль до того, щоб, на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини, його поведінка була бездоганною.

Слід зазначити, що кваліфікаційне оцінювання, зокрема, Демяносова О.В. здійснювалося в межах конкурсу на зайняття вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду, що обумовлювало перевірку кандидата на відповідність найвищим стандартам та вимагало відсутності щонайменшого обґрунтованого сумніву у чеснотах майбутніх суддів Верховного Суду. Відтак висновки Комісії за результатами цього кваліфікаційного оцінювання не можуть мати преюдиційного значення та негативно вплинути на проходження кандидатом інших процедур, пов'язаних з кар'єрою судді.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 88, 93, 101 Закону, Положенням, Комісія

вирішила:

визнати Демяносова Олександра Власовича таким, що не підтвердив здатності здійснювати правосуддя в Касаційному кримінальному суді у складі Верховного Суду.

Головуючий

С.Ю. Козьяков

Члени Комісії:

А.В. Василенко

С.В. Гладій